

1927

G O S P O D A R

Št. 12.

Kmetijska razstava
v Pragi.

Od 14. do 22. maja t. l. se je v Pragi vršila vsakoletna kmetijska razstava, ki jo je priredila Zemljedelska jednota češkoslovaške republike. Namen te razstave je, seznaniti kmetovalce z najnovejšimi pridelki na kmetijskem polju in jim nuditi priliko za nakup potrebnega orodja. Razen tega se da tudi industriji kmetijskih strojev možnost medsebojno tekmovali pri zboljšanju priprav za kmetijsko produkcijo.

Cela razstava je bila razdeljena v sledeče skupine, ki pa medsebojno niso bile strogo ločene: Strokovno-poučna, gospodinjstva, živinska, perutninarska, strojna in konjski sejem. V obrtni palači je bila glavna strokovna razstava, ki je podala sliko češkega kmetijstva, predvsem pa delovanje oblasti in korporacij za pospeševanje istega. V srednji dvorani je bila cvetlična razstava in zgodovinska razstava plugov v proslavo njenih iznajditeljev. Letošnja razstava je imela namreč še poseben namen, kajti vršila se je v znamenju proslave pluga. Letos praznujejo Čehi stoletnico iznajdbe češkega pluga »ruhadloc« po bratranceh Francu in Václavu Neverki. Ta plug je dosegel svetoven sloves in je tvoril podlago za druge moderne pluge. Na Češkem je v novi obliki splošno razširjen.

V levem krilu palače je glavni del kmetijske razstave, ki je izredno poučna. Tu so zastopane skoraj vse panoge kmetijstva in gozdarstva. Rastlinstvo, semenogojstvo, živinoreja, vrtnarstvo, kmetijsko in nadaljevalno šolstvo, mlekarstvo, kmetijska literatura, agrarna reforma, gozdarstvo in mnogo drugega. Poseben oddelek se bavi s kmetijsko-nadaljevalnim šolstvom, ki je na Češkem izredno razvito. Zastopana je tu tudi Jugoslavija — Jadranska straža v zvezi s Češkoslovaškovo ligo z zbirko slik in propagandnih brošur in spisov o naših letoviščih in kopališčih.

V desnem krilu je mlekarstva razstava in del strojne razstave. Kako silno razvito je mlekarstvo na Češkem, se vidi iz tega, ker je tu nad 20 trvdk razstavilo posnemalnike in druge mlekarne stroje. Tudi trgovci z mlekarskimi izdelki so tu pokazali svojo organizacijo. Mlekarska zveza ima svojo sirarsko razstavo.

V posebnem cvetličnjaku so razstavljene krasne cvetice. Zraven sta pa dva obsežna paviljona gospodinjstva razstave, ki nudita vse, kar je v zvezi z gospodinjstvom. Strojna razstava je razprostrta po celem razstavišču.

Posebej treba omeniti živinsko razstavo, ki obsega goveda večinoma simodolske pasme, dalje bernske, pingavske in moravsko-kravarske pasme. Krasne živali so bile tu razstavljene. Tudi prašiči, večinoma jorkširci so bili lepi. Vse pa je prekosila perutninarska razstava, ki je obsegala nad 400 kletk kokoši, rac, gosi, puzanov najraznovrstnejših plemen. Zanimiva je bila tudi razstava golobov in kuncev.

— Splošno je bila cela kmetijska razstava krasna zbirka iz vseh panog kmetijstva, ki je pokazala, da stoji Češkoslovaška republika v tem oziru na višku.

H—k:

Letošnji cepljenci.

Kar je kdo cepil minulo pomlad — najsi bo posamezen divjak na vrtu ali na pašniku, ali večja množina divjakov v drevesnici, ali pa odraslo drevo, ki ga je precepil — vse tako drevje je treba čez leto večkrat pregledati in opraviti nekatera nujna dela. Ako bi se za cepljenje nič ne brigali, ni mogoče, da bi se iz njih razvila lepa sadna drevesa in prav tako je izključeno, da bi se na precepljeni jablani ali hruški brez naše pomoči razvil količkaj podoben nov vrh. Kadar cepimo takorekoč »sejemo« in kakor vsako setev, tako je treba tudi cepljenje skrbno gojiti, zlasti izpočetka ko »setev« vzkali — ko odženejo.

Vsako cepljenje moramo smatrati za operacijo, ki se sicer izvrši lahko in brez krvi in se povečini tudi dobro sponese; toda precepljena rastlina »občuti« to operacijo kot nekako nasilje, ki se ga hoče otrestiti. Divjak zatorej požene iz vseh speših očeš krepke poganjke, ki hočejo obrniti vse drevesne sokove na svoj mlin in zadušiti poganjke iz cepiča. Prvo in najvažnejše delo je torej, da te poganjke iz divjaka »atiramo« ali vsaj oviramo v rasti.

Cepljenje in precepljeno drevje je že zgolj iz tega razloga pregledati vsakih 10 do 14 dni. Na divjakih, ki so cepljeni pri tleh, moramo sproti obrirati (omandati) vse mladje, ki tako na gosto poganja iz njih. Če smo cepili v vrh, in je deblo še šibko, bi bilo pa napačno, ko bi vse poganjke iz njega popolnoma odstranili. Porežimo le tiste, ki so blizu vrha, druge pa pincirajmo t. j. odščipnimo jim vršiček, ko so 10—15 cm dalje. S tem ustavimo njihovo rast in pospešujemo rast poganjkov iz cepiča in rast debela. Popolnoma jih bomo odrezali šele prihodnjo pomlad.

Potem pogledjmo pa cepič! Navadno ima tri ali tudi več očeš. Včasih odženejo vsa, včasih samo dve, redkokdaj samo eno. Pri drevesih, ki so cepljena pri tleh, potrebujemo samo en poganjek in sicer za vzgojo debela. V to svrhu odločimo najkrepkejši poganjek, ki raste najbolj navpično, vse ostale pa princiramo, ko so prilično 10 cm dolgi. Ne bilo bi prav, ko bi odstranili kar cele poganjke, kolikor jih je odveč.

Pri divjaku, ki je cepljen v vrhu, je pa drugače. Tu pa pustimo vse poganjke iz cepiča cele, ker iz njih bomo gojili vrh. Ti poganjki, ki bi jih moralo biti pet ali, so temelj za prihodnje glavno vejevje.

Na podoben način ravnamo pri precepljenem starejšem drevju. Pregledati je treba vsako precepljeno vejo. Če je iz starega lesa pognalo le preveč poganjkov, jih nekaj gladko odrežemo, zlasti one blizu cepiča. Večino pa moramo zaenkrat pustiti. Da pa ne rasto dalje, in ne porabijo preveč gradiva v škodo cepiču, jih zopet princiramo.

Na cepiču pustimo zopet en sam in sicer najlepši poganjek nedotaknjen. Vse druge pa princiramo. Če bi jih bilo prav preveč, bi imeli tu ali tam kakega odrezati tako, da bi ostali spodnji trije listi.

Bujno rastoči poganjki iz cepiča so mnogokrat v nevarnosti, da jih polomi vihar. Zato jih je treba na ta ali oni način zavarovati (privezati na žep ali na primerne palice ali kole. To velja za vse cepitve bodal na tleh ali v kroni ali na precepljenem drevju.

Ko je glavni poganjek iz cepiča okoli 20 cm dolg, je treba pregledati v e z, s katero je cepič privezan na podlago. Takoj, ko opazimo, da je vez močno napeta, ali da se celo začneja zajedati, jo moramo nemudoma prerezati.

Vsa ta dela se ne dado opraviti pri vseh cepljenih na en dan, ker ne rasto vsi enako. Zato pa je nujno potrebno, zlasti junija meseca čim pogosteje pregledovanje minulo pomlad cepljenega sadnega drevja. Pri tem pa ne pozabiti na razne zajedalce, ki se posebno radi lotijo poganjkov iz cepiča. Zlasti pozor na listne uši!

Denar.

g Vrednost donarja dne 14. junija t. l. Na curiški borzi je notiral naš dinar 9.135 centimov. Temu primerno so se tudi inozemske valute plačevale na domačih borzah v Zagrebu in Belgradu po teh-le cenah: 1 angleški funt 276.50 Din, 1 ameriški dolar 56.80 Din, 1 nemška marka 13.49 Din, 1 švicarski frank 10.95, 1 madžarski pengő 9.94 Din, 1 avstrijski šiling 8.01 Din, 1 belgijski belg 7.95 Din, 1 italijanska lira 3.13 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češkoslovaška krona 1.685 Din, 1 grška dragma 0.75 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.345 Din. — Večina inozemskih valut je v zadnji dobi ostala na stalni vrednosti, le Italija se je nekoliko dvignila, dosegla celo Din 3.20, pa zopet padla na Din 3.13.

g Mnenje inozemstva o dinarju. V švicarskih listih se ugotavlja, da velja dinar za eno najstabilnejših valut v Evropi. Kot vzrok stabilizaciji se pripisuje dejstvo, da je naša Narodna banka dobila pri angleški banki 10 milijonov dolarjev takozvanega revolving-kredita, ki bi se vporabljal le, če bi devizna podlaga ne zadostovala. Govori se o zamenjavi 1:10, torej bi bil zlati kurz 91.

Cene.

g Ljubljanski trg. Na ljubljanskem trgu je blaga vedno dovolj; posebno zelenjave in črešenj je vedno več, zato tudi cene nazadujejo. Cene drugim živilom so ostale nespremenjene. Tako se je plačevalo: Meso in mast: goveje meso 15—18 Din za kg, telečje 17—20 Din, svinjsko 20 do 25 Din, mast 24 do 25 Din; perutnina: piščanec za komad 10—25 Din, kokoši 25 do 40 Din, petelin 30—40 Din. Mlečni proizvodi: mleko 2.50—3 Din liter, sirovo maščo 44 Din, čajno 56—60 Din, kuhano 44

Din kg. Jajca 0.75—1 Din kos. Mlevski le-
delki: moka >0< 5.50—6 Din kg, kaša 6 do
7 Din kg, ješprej 6—10 Din kg, ajdova
moč. 6—9 Din kg. — Krma: seno sladke
90 Din 100 kg, seno druge vrste 75 Din,
kislo 50 Din, slama 50 Din za 100 kg. —
Kurivo: premog 42 Din za 100 kg, drva
trda 150 Din, mehka 75 Din kubični meter.

g Položaj na žitnem trgu. Dandanes
poznamo inozemski žitni trg, ki zaznamuje
cene po svetovnem stanju, in domači žitni
trg, ki jih narekuje neodvisno od svetovnih
žitnih cen. Na ameriških žitnih borzah so
cene žitu padle in sicer precej znatno. Ta
neuden padec je v zvezi z ugodnejšimi
vremenskimi razmerami v Zedinjenih dr-
žavah in v Kanadi. Izgledi letošnje žetve
so se z nastopom lepega vremena pobolj-
šali. — Domači žitni trg pa še vedno drvi
cene visoko, ker se je vse hzalog polastila
špekulacija. Ta je pa zaščitena proti uvozu
inozemskega blaga z vinskimi carinami, na
drugi strani pa je domači konzum vezan
na njo. Domače zaloge žita so dandanes
tako obsežne, da bodo zadostovale do nove
žetve, ne da bi bilo treba znatnih množin
uvažati. Zato bodo tudi cene predvidno
ostale na današnji višini tako dolgo, dokler
jih ne bode pritislilo blago nove žetve.
Ovsa, prosa in ajde je zmanjkalo in jih
skoro ni več mogoče dobiti.

g Lesni trg. V zadnji dobi se opaža
živahno zanimanje za stavbeni les. Cene
bukovini so se nekoliko dvignile, ker je
povpraševanje po nji poraslo, medtem, ko
so cene ostalim vrstam v glavnem neizpre-
menjene. Izvoz je bil zadnje tedne zelo ži-
vahan. Tudi v Španijo in Grčijo so se iz-
vozile večje množine mehkega lesa. Trdi
les pa gre predvsem na Angleško in v
Nemčijo.

g Cene lanu na svetovnem trgu. Od po-
četka tega leta so cene lanu na svetov-
nem trgu znatno narasle. Nazadovanje cen
1925. l. je provzročilo, da se je lani zmanj-
šala z lanom zasejana površina. Ker je bil
poleg tega lanske pridelke manjši od prej-
šnjih, se je na trgu pojavilo pomanjkanje
blaga. V Londonu se je cena dvignila od 57
do 60 funtov šterlingov za tono v januarju
na 95—100 funtov šterlingov koncem maja.

g Cene svinca padajo. Cene za svinco
v Berlinu in Londonu, ki je najvažnejše
tržišče za kovine na svetu, so od začetka
t. l. do sedaj nazadovale za 12 odstotkov.

Vzrok je vedno rastoča ponudba, ker
so veliki mednarodni producenti vedno
več blaga proizvajali. V zvezi s tem naza-
dovanjem cen je tudi mežiški rudnik s
1. junijem odpustil nekoliko desetih de-
lavcev. Sedanje cene svinca na domačem
trgu znašajo okrog 7 Din za kg. Mežica je
lani pridobila 79.500 ton v vrednosti 59.1
milijona Din, zaposlenih je bilo 1154 de-
lavcev. Svinčarni v Litiji in Žerjavu sta
natopili lani 9.775 ton svinca v vrednosti
81.2 milijona Din z 270 delavci. Produk-
cija svinčene rude je v ostalih delih države
neznatna (lani samo 75 ton).

Živina.

g Ljubljanski živinski sejem. Prigna-
nih je bilo 73 volov, 352 konj, 73 krav, 17
telet in 445 prašičkov za rejo. Prodanih je

bilo 48 volov, 88 krav, 11 telet in 842 pra-
šičkov. Promet je bil zelo živahen. Cene
teletom so se dvignile za 0.50—1 Din pri
kg. Največ se je prodalo prašičkov za rejo,
edino pri konjih je bilo povpraševanje
mlačno. — Cene za kg žive teže so bile:
voli I. 10—11 Din, II. 9 Din, III. 8 Din;
krave debele 5—7 Din, krave klobasarice
3—4 Din, teleta 13—14.50 Din. Konji od
500—4000 Din, prašički za rejo pa 175 do
300 Din komad.

g Svinjski sejem v Mariboru. Prigna-
nih je bilo 237 prašičev, 2 ovci, 2 kozi. Pro-
danih je bilo 145 prašičkov in 2 kozi. Kup-
čija je bila srednja. Povprečne cene so
bile: prašiči 5—6 tednov stari 80—125 di-
narjev, 7—9 tednov 150—225 Din, 3—4
mesece stari 330—350 Din, 5—7 mesecev
stari 420—450 Din, 8—10 mesecev 530 do
600 Din, 1 leto stari 1100—1200 Din ko-
mad. Za kg žive teže se je plačevalo 9.50
do 11 Din, mrtve 15—17 Din. Koze 13 do
200 Din komad.

g Ohranjanje jaje. V poletni dobi se
jajca kaj hitro pokvarijo, če niso dobro
shranjena. Načinov konzerviranja je več.
Najbolj razširjen je ta, da se jih postavi v
posodo in jih zalije z vodenim steklom.
Garantol je tudi sredstvo za ohranjanje
jaje v vodi. Glavno pri ohranjanju jaje
je to, da ne dosepejo do njih glivice plesni
in da se ne osušijo na zraku. Ohraniti jih
moramo na suhem, čistem in hladnem pro-
storu. Zelo dolgo jih ohranimo tudi v suhi
zdravi pšenici. V zaboj se postavi kakih
5 cm visoko plast pšenice, v katero se vlo-
žijo jajca tako, da se ne dotikajo. Nato jih
zasujemo s pšenico, v katero vložimo drugo
plast jaje, tretjo itd. dokler je zaboj poln.
Jajca vzdržijo tu nad pol leta, ne da bi se
skvarila.

Razno.

g Semnji od 20. junija do 2. julija. Pe-
kel pri Poljčanah (21. junija); Buče (21. ju-
nija); Šmarje pri Jelšah (21. julija); Št.
Jurij ob juž. žel. (22. junija); Sevnica (22.
junija); Konjice (24. junija); Št. Jurij pod
Taborom (24. junija); Laško pri Sv. Lenar-
tu (24. junija); Podsreda (24. junija); Že-
tale (24. junija); Ljubno (24. junija); Po-
nikva (27. junija); Gomilnica (29. junija);
Olimje (30. junija); Rajhenburg (30. jun-
ja); Spodnja Polskava (30. junija); Zreče
(30. junija); Sv. Bolfenk v Slov. goricah
(30. junija); Podčetrtek (1. julija); Nova
Štifta na Ptujski gori (2. julija); Petrovče
(2. julija); Tinsko pri Sv. Tilnu (2. julija);
Moravče (21. junija); Sv. Gothard (2. juli-
ja); Mala gora (30. junija); Mozelj (30. ju-
nija); Reka na Kočevskem (2. julija); Rib-
nica (24. junija); Cerkev občina Struge
(27. junija); Velike Lašče (21. junija);
Škofja Loka (24. junija); Bučka (20. juni-
ja); Drnovo (24. junija); Krško (1. julija);
Mokronog (25. junija); Radeče (28. junija);
Sv. Jurij (24. junija); Št. Janž (27. junija);
Dole (23. junija); Litija (20. junija); Viš-
nja gora (24. junija); Zagorje (30. junija);
Rakek (30. junija); Rovte (30. junija);
Črmošnjice (24. junija); Mirna (24. junija);
Mirna peč (30. junija); Velika Loka (21.
junija); Bohinjska Bistrica (24. junija); Je-
senice (30. junija). Za morebitne napake
uredništvo ne prevzema odgovornosti.
Inž. R.:

g Davčni plačilni nalogi. Finančni de-
legat je odredil, da se imajo v bodoče za
vse neposredne davke vročevati davčni
plačilni nalogi, in se torej davkoplačevalci
o predpisu neposrednih davkov ne bodo
več obveščali potom razgrnitve predpisa-
nih izkazov pri občinah in davčnih uradih.
S tem je torej ugodeno dolgoletni upravi-
čeni želji vseh davkoplačevalcev.

g Pospesen transport jaje. Zaradi šte-
vilnih pritožb je generalna direkcija dr-
žavnih železnic izdala strogo naredbo, po
 kateri se morajo transporti jaje pospeše-
vati. Brez nujne potrebe se taki transporti
ne smejo zadrževati na postajah niti ob
priliki carinske manipulacije. Vsi trans-
porti jaje imajo pred drugimi prednost.

g Povišanje železniških tarif. Zadnje
dni je prometni minister sklical tarifični od-
bor, ki je razpravjal o povišanju lokalnih
in pristaniških tarif. To povišanje se bo
ujeljavilo 15. avgusta t. l. To je v zvezi z
zniževanjem dohodkov državnih železnic,
kar se je pojavilo že lani. Proti takemu
povišanju so protestirale razne gospodar-
ske korporacije v Ljubljani in drugod, kajti
v današnji gospodarski krizi je neprimerno
zvišati že itak visoke železniške tarife.
Stroški za vzdrževanje železnic naj se na
drug način spravijo v sklad z dohodki, po-
sébno s štedenjem na pravem mestu.

g Stanje evropskih hmeljskih nasadov.
Srednjeevropski hmeljarski urad poroča
na podlagi dospelih mu poročil, da je mrzlo
vreme v maju skoraj povsod oviralo razvoj
rastline. Boj proti peronospori, ki je lani
povzročala v nekaterih hmeljskih okoliših
veliko škodo, kaže lepe uspehe. Kjer se je
premalo škropilo, je ta bolezen precej na-
stopila. Razvoj rastline v žateškem okolišju
je neenoten, v elsaskem zadovoljiv, ravno
tako v hmeljski hokoliših Nemčije. Posa-
jena površina se je letos povečala.

g Sekcija hmeljskih trgovcev v Celju.
Na občnem zboru okrajnega gremija trgov-
cev v Celju 24. maja je bila ustanovljena
posebna sekcija hmeljskih trgovcev. Ta
ima nalogo pospeševati realno hmeljsko
trgovino in pobijati delovanje gotovih škod-
ljivih elementov. Sekcija je na svoji prvi
seji sklenila izstaviti vsem članom gremija,
ki se bavijo s hmeljsko trgovino, kakor
tudi nakupovalcem, ki bodo od članov pri-
javljeni in pooblašeni, posebne legitima-
cije s fotografijami. S tem bo olajšana kon-
trola nad šušmarstvom. Inozemske hmelj-
ske tvrdke so o tem sklepu že obveščene
in naprošene, da se pri kupčijah poslužijo
jejo posredovanja pozvanih legitimnih
hmeljskih trgovcev.

g Polonica, pomočnica vrtnarjev in
hmeljarjev. Komu ni znana pikapolonica,
božja kravica, božji volek, ki jo dobimo na
vrtnih rastlinah, pa tudi na hmelju in sad-
nem drevju. Na pokrovkah ima sedem čr-
nih pikic na rdeči podlagi. To je izredno
koristna živalica, ki napravi posebno vrtnar-
narju, sadjarju, hmeljarju več dobrega, kot
si misli. Polonica zleže namreč jajca na-
vadno tja, kjer je mnogo listnih uši. Iz jaje
se izležejo ličinke, ki se hranijo večinoma
z listnimi ušmi in jih pokončajo ogromno
množino. Na ta način uničijo več uši, nego
bi jih mogel kmetovalec s svojimi sredstvi.
Nepravilno je domnevati, da grize ta hroč

šček vršičke rastlin, kčinke pa listje. Ravno nasprotno je res, da rastlin sploh ne poškodujejo, ker se hranijo samo z mesnato hrano. Zato ne pobijajte nikjer polonice, ampak jo čuvajte in bodite ji hvaležni kot svoji pomagalki.

g Mlekarstvo v Avstriji. Dve leti je že od tega, kar se je začelo v Avstriji intenzivno pospeševati mlekarstvo, da se omeji uvoz mleka. V tej dobi je bilo samo v Dolnji Avstriji ustanovljenih 11 večjih mlekarin, ki dnevno predelajo okrog 100.000 litrov mleka. V kratkem se ustanove štiri nove mlekarne. Obrat vseh teh mlekarin je tako živahen in dobičkanosen, da so sedaj obrestil in amortizacija že kriti iz tekočih dohodkov.

g Prva številka »Naših goric«. Glasilo Vinarskega društva v Mariboru je izšla 11. t. m. v dvojnem obsegu in s pestro vsebino. Ker po sklepu eksekutivne družbe dobe glasilo samo oni, ki so plačali članarino v znesku 20 Din, vabimo vse vinogradnike, ki še niso člani, da pristopijo k Vinarskemu društvu. Vse gg. zaupnike, ki so prejeli od društva nabiralne pole za nabiranje novih članov, vljudno prosimo, da pošljejo čim prej društvu nabiralne pole s številcem do sedaj prijavljenih članov, da s jim more poslati glasilo; nabiranje članov pa naj uspešno nadaljujejo.

Slana:

Davek in službene prejemke zasebnih nameščencev.

Finančni zakon za leto 1927/28 urejuje v členu 79. točka VI. nanovo obdačbo službenih prejemkov. Po tem členu plačujejo zasebni nameščenci (ki mednje spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki) od dne 1. januarja 1927 dalje kot davek in kot vse državne pribitke izvzemši invalidski davek in komorska doklada od skupnih svojih prejemkov, ki jih dobivajo razmerja bodisi v denarju, bodisi v naravi in sicer: če znašajo ti prejemki na leto:

preko 6.000 Din do 12.000 Din	= 3,5 %
> 12.000 > > 24.000 >	= 4 %
> 24.000 > > 36.000 >	= 4,5 %
> 36.000 > > 48.000 >	= 5 %
> 48.000 > > 60.000 >	= 5,5 %
> 60.000 > > 72.000 >	= 6 %
> 72.000 > > 84.000 >	= 6,5 %
> 84.000 > > 96.000 >	= 7 %
> 96.000 > > 108.000 >	= 8 %
> 108.000 > > 120.000 >	= 9 %
> 120.000	= 10 %

Tedaj so davkov prosti službeni prejemki letnih 6000 Din. Opozarjamo, da je treba računati v skupno obdavčljivo svoto prejemkov tudi denarno vrednost prejemkov v naravi kakor: stanovanje, hrana, razsvetljava in podobno. Jasno je pa, da navadni trgovski in obrtniški pomočniki nikakor ne bodo plačevali gornjega davka, ampak še vedno 3,3% davek na telesno delo, ker zakon pravi, da naj plačujejo gornji davek le kvalificirani pomočniki, tedaj oni, ki jim je razen navadne učne dobe in običajne pomočniške preskušnje potrebna še kaka višja strokovna izobrazba,

oziroma oni, ki delajo v svoji službi pretežno z glavo, ne pa z ročnim delom. Taka razlaga zakona je vsekakor tudi ugodnejša za navadne trgovske in obrtniške pomočnike.

Poleg davka izračunanega po gornji lestvici, morajo zasebni nameščenci plačevati še invalidski davek in komorsko doklado, računano od celega zneska davka, občinske in druge samoupravne doklade, kjer bi jih samoupravna telesa naložila pa le od ene četrtine tako izračunanega davka.

Za plačevanje tega davka z invalidskim davkom in komorsko doklado skupaj jamčijo delodajalci. Upravičeni so odtežati od prejemkov davek ob izplačevanju. Po brane vsote morajo oddati pristojnemu davčnemu uradu s posebnim pregledom v dveh izvodih, ki naj ima sledeče stolpce: Ime in bivališče uslužbenca, skupni prejemki, odstotek davka, izračuni davek, invalidski davek, komorne doklade. Davek s pregledi je vplačati v 14 dneh po preteku vsakega tromesečja, to je do 14. aprila, 14. julija, 14. oktobra in 14. januarja za preteklo tromesečje.

Delegacija ministrstva financ je s posebnim razglasom pozvala davku zavezane zasebne nameščence, naj vložijo posebno prijavo službenih prejemkov tekočega leta najkasneje do 30. junija 1927. Prijavo more sopsodpisati delodajalec. Potrebne tiskovine se dobe pri davčnih okrajnih oblastvih. Kdor ne bi prijave vložil in je davku zavezan, mu bo oblastvo davek odmerilo po lastnih poizvedbah. Zato raje vložiti prijave.

Živinska razstava v Poljanah.

Živinorejski odbor za škofjeloški sodni okraj je dne 4. maja t. l. priredil v Poljanah nad Škofjo Loko razstavo in premovanje goveje živine za Poljansko dolino. Udeležba živinorejcev iz tega okoliša pa ni bila taka, da bi se moglo na podlagi priglane živine ugotoviti današnje stanje govedoreje v tej dolini. Na razstavi je bilo namreč le 19 bikov, 10 krav in 14 telic, skupaj torej samo 43 glav.

Izmed bikov je bilo nekaj prav lepih živali, toda prvovrstnih plemenjakov je manjkalo. V splošnem se je dalo iz razstavne živine sklepati, da se tamošnji živinorejci premalo brigajo za odbiro in odgoj bikov, od česar je pač odvisen ves razvoj govedoreje. Tudi med kravami ni bilo mnogo izrazito dobrih mlečnih živali. Še najlepše telesne oblike in mlečne znake so kazale krave posestnika Alojzija Grošelja iz Poljan, ki so jim pa manjkali pravi znaki gorenjsko-cikaste živine; izhajale so namreč iz križanja pingavske in simodolske pasme. Telce je bilo nekaj prav lepih, večina pa z ozirom na svojo starost slabo razvitih. Krivo je temu, ker kmetovalci premalo upoštevajo načelo, da je treba tele že v prvem letu tako krepko krmiti, da si že v tej dobi napravijo popolno telesno ogrodje. Prvo leto zanemarjeno se nikdar več ne da popraviti. Naravnost krasen zgled tega načela sta nudila dva mlada originalna pingavska bika iz Koroške, ki sta glede teles-

nih oblik in razvoja prekosila domače bika, ki so bili dvakrat toliko stari. Največ in najlepšo živino sta razstavila posestnika Alojzij Grošel iz Poljan in Matej Inglič iz Gorenje vasi.

Premovalna komisija je bila sestavljena iz načelnika živinorejskega odbora g. Sušnika iz Škofje Loke, sreskega kmetijskega referenta g. Jakob Hladnika iz Kranja, živinozdravnika iz Škofje Loke g. Golarja, posetnika in oblastnega poslanca g. Burgerja iz Hraš in tajnika Kmetijske družbe inž. Rado Laha, ki je predsedoval. Prispevali so k nagradam za odlikovano živino: Okrajni živinorejski odbor v Škofji Loki, Kmetijska družba v Ljubljani, Posojilnica v Poljanah, občini Poljane in Javorje. Bikom se je podelilo 10 premij, kravam 8 in telicam 8.

Da se te prireditve ni udeležilo več živinorejcev iz okraja, je samo obžalovati. Razstave živine niso namenjene le razstavljalcem ampak vsem živinorejcem v okraju, kajti to so praktične šole za presojo živine in za poduk, kako treba živino odbrati, hraniti, odgojevati in oskrbovati. Tak živinski pregled nudi pa tudi vsem krajevnim činiteljem priložnost, da spoznajo živinorejo v svojem okraju, njene napake in pomanjkljivosti, kar tvori podlago zaboljšanje vzgoje in da migljaje za umno živinorejo. Nadejati pa se je, da bodo tudi bogate nagrade, ki so jih razstavljalci odnesli domu, vzbudile ostale živinorejce k udeležbi na bodočem premovanju goveje živine.

Ljubljanski velesejem.

od 2. do 11. julija 1927.

Deutsche Reichsbahnges. Reichsbahndirektion Dresden je letos prvič dovolila udeležnikom Ljubljanskega velesejma 25% popust v osebnem in tovornem prometu na vseh nemških državnih in privatnih železnicah. Pravico na to ugodnost daje sejmska legitimacija.

Začetek velesejma. Velesejem začne 2. julija in se neha 11. julija ob 7. uri zvečer. Ponekje so bili javljeni, da se vrši letošnji velesejem od 25. junija do 4. julija, kar pa je pomota.

Potovalni termini na velesejem. Na podlagi sejmske legitimacije se more potovati v Ljubljano na ogled velesejma že 28. junija pa vse do 11. julija. Povratek pa velja od 2. do 15. julija.

Kje se dobe sejmske legitimacije? Legitimacije po 30 Din prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma.

Razstavljalci se opozarjajo, da bodo dobili na velesejmu lahko vse informacije o kupcih, kateri bodo pri njih naročali blago na daljšo kreditno dobo. Take informacije bo dajalo na velesejmu Društvo veleindustrijcev in veletrgovcev v Ljubljani.

Načrte za opremo razstavnih prostorov izdeluje na zahtevo in opremlja koje na sejmišču gospod arh. Hus, Ljubljana, Simon Gregorčičeva cesta.

IZOBRAZBI

Fantovski večeri v pismih.

XXI. Skupnostna zavest.

Prečuden naslov tega pisma, kajne! Pa ga boš kmalu vsaj nekoliko pojmoval, če prebereš naslednje vrstice:

V zadnjih pismih sva bila precej trdo prijela župane in občinske odbornike. Pisala sva tako, da je nekje rekel župan, ko je odložil »Domoljubac«: »Kakopak! Vsega naj bo kriv župan in odborniki. Če kje ne bo mogla kokoš jajca znesti, pa bo že župan in odborniki krivi. Pojte se no solit!«

Res! Tudi občani so včasih krivi, da v tej in oni občini ni vse tako, kot bi moralo biti. Manjka jim zavest skupnosti. Kaj pa je vendar to: smisel, zavest, čut za skupnost?

Misliva si, da bi živel nekje na božjem svetu bajtar (»dobra bajta,« pravi pregovor, »je boljša kot slab grunt«), ki bi bil obenem tesar, kot tak bi mož z lahkoto preživel sebe in svojo družino. Brez posebnih težav bi lahko poskrbel, da mu bodo žena in otroci zdravi in zadovoljni.

Pa ne! Možu se ne ljubi delati in mož nima nobene ljubezni, pa tudi ne skrbi do svoje družine. Kaj zato, če otroci hodijo sestradani in žena raztrgana? Kaj zato, če žena hira pod težkim delom in otroci brez zadostne hrane rastejo, polni jetike? Kaj zato, da bo žena prekmalu legla v grob, in da bodo otroci, če preživijo mater, prepuščeni na milost in nemilost sebi in svetu? Vse to je temu možu deveta briga, le da se njemu dobro godi, ko se brezdelno solnči na toplem solncu ali pa se veseli v družbi svojih vinskih bratcev.

Ali misliš, da ljudje tega moža in njegovo početje spoštujejo? Ali res misliš, da bo tak oče in njegovi potomci ostal na njegovem domu. Povem Ti, da ne. Zapisano je namreč nekje: Kdor za svoje ne skrbi, je hujši od pagana in skušnja kaže, da taki domovi in take družine razpadajo. Mož torej, ki ne skrbi za svoj dom in svojo družino, ni noben mož. Kdor je res mož in res družinski oče, tak s skrbo gleda, da vlada v njegovi hiši najlepši red in zadovoljnost in zdravje in sreča. Zato ga je skrb hiše in gospodarskih poslopij, da ne razpadajo, skrb njiv in travnikov, da so lepo obdelani, skrb zlasti žene in otrok, da so zdravi in zadovoljni in kar je največ, da so otroci tudi dobro vzgojeni. Noč in dan tuhta, kako bi spravil svoje otroke do kruha, predvsem pa zato, da kateri ne postane lenuh, postopač, cigan, zapraviljivec, in kar je še takih in enakih ljudi.

Tak je mož, ki se zaveda, da je namestnik božji pred Bogom odgovoren za svojo družino. In to je tudi mož, ki ga ljudje obrajtajo, pa tudi Bog blagoslavlja. Pribito je, da bo ostal on in njegovi potomci na svojem domu, pa naj bi imel še ako revno bajto.

Vedeti pa morava, dragi fant, da noben človek ne živi sam zase. — Zivalim je že naroda dala, kar jim treba: živeža,

odelo, obrambo. Dala jim je nagone, da ločijo, kar je njim v korist ali kvar. Človeku pa je naroda dala le pamet in roke. S temi si pa sam ne more vsega oskrbeti, zlasti ne v otroški dobi, a tudi pozneje ne. Le v družbi, kjer drug drugemu pomagajo, je mogoče človeku najti, kar zadovolji človeške potrebe. Le v družbi, je dejal že star modrijan-pagan Aristotel, je samozadovoljstvo. Človek kot umno bitje potrebuje mnogo več kakor živali, razviti se more ne le telesno, ampak tudi duševno, umsko, нравno in versko. Tega pa ne more vsak sam iznova započeti, zato je treba družabne vzgoje, skupnega družabnega dela. Kaj bi bilo z zdravstvom, kaj s cestami, vodovodi, železnicami, sploh z omiko, ko bi bil vsak človek sam sebi prepuščen? Omika je uspeh stoletnega skupnega družabnega dela. Človeštvo je tudi vedno živelo v skupnosti, v družbi. Če vidite človeka, ki sam zase nedružno živi, boste našli, da ni človek, marveč ali bestija ali nadčlovek, je dejal že isti Aristotel. Za zgled so na eni strani sami sebi prepuščeni poldivji ali bebasti ljudje, na drugi strani krščanski puščavniki, ki pa so izšli iz družbe in živeli za družbo. Človek čuti tudi sam v sebi, da je družabno bitje. Človek si želi tovarišev in drugov. Kaj je slajšega, kakor imeti prijatelja, s katerim se lahko pogovarjaš kakor sam s seboj.

Človek je torej že po naravi družabno bitje in kot tak prejema tudi od družbe velike dobrote. Nihče ni popolnoma samostojen, nihče se ne more odtegniti vplivu drugih in njihovih pridobitev, nihče se ne more vsega, kar mu je za dušo in telo potrebno, vsega sam pridobiti. Narobe pa tudi nihče ni brez vpliva na druge; tudi najnezatnejši vpliva na mišljenje, hotenje in čuvstvovanje drugih, mnogih ali pa tudi vseh in nikogar ni, ki bi ne imel za družabno stanje svoje dobe ali zasluge ali krivde. Le v skupnosti in le s skupnim delom je mogoče ustvariti tiste splošne pogoje, da se morejo vsi in vsak veseliti zmernega blagostanja, zadovoljnosti, sreče.

Človek sodeluje torej v družbi, da doseže svoj cilj. Tako ima človek dolžnosti do družbe in ima družba dolžnosti do človeka. Z drugo besedo: med družbo in družabniki mora vladati družinska skupnostna zavest.

In to družinsko skupnostno zavest moramo postaviti za podlago tudi ljubezni do domačega kraja in občine, ki je poleg družine prva družba, v kateri živi vsak človek.

Vsak prebivalec v domači občini se mora zavedati, da je zvezan z domačini po skupni usodi, da ima domača občina skupne naloge, skupno veselje, skupne skrbi, da je vsak dolžan tukaj sodelovati, da nima nihče pravice stati ob strani in iskati le in samo svojega dobička. Nasprotno, svoje moči in delo mora posvetiti tudi skupnosti, žrtvovati domovinski občini.

Zavedati se mora, da vse, kar stori za skupnost, stori tudi za sebe, ker če bo njegova domovinska občina rasla in dobivala na ugledu, bo tudi on z njo rasel kot član v njeni družbi.

Ker ima človek svojo domovinsko občino, kjer je bil rojen ali v kateri ima kot občan domovinsko pravico, mora za njo delati. V tej občini si napisan kot občan. Če imaš le malo posestvice, ali samo hišico, je ta zapisana na tvoje ime! V tej tvoji domovinski občini imaš s soobčani skupno šolo, s skupnim delom ste jo sezidali, skupno z drugimi zahajajo v njo tvoji otroci. V tej občini je skupna župnijska cerkev, skupno pokopališče, skupni društveni dom, tam se tvoji otroci skupno vadijo, izobrazujejo z mladino tvojih soobčanov. Kar storiš za vse te skupne naloge, koristi vsem občanom, torej tudi tebi, tvoje veselje na lepi župnijski cerkvi, šoli, društvenem domu je tudi veselje sovaščanov, sokrajanov. S ponosom se moreš izkazati v tujini, da imaš svojo domovinsko pravico v tej občini. Nasprotno pa pogrešeno in slabo skupno delo v občini ali fari škoduje prav tako tebi in tvojim.

Sedaj upam, da vsaj malo pojmuješ, kaj je to: skupnostna zavest. To je ljubezen do domače občine, podobna ljubezni, ki jo ima družinski oče do svoje družine. In o tej stvari hočeva nadaljevati še v prihodnjem pismu, ker nama jemlje za danes besedo urednik »Domoljubac« s svojim pičlo odmerjenim prostorom. Dotlej zdrav Ti in Tvoji drugi!

Tvoj vaški učitelj.

Žitno klasje.

(Legenda.)

V časih, ko je Gospod Bog še sam hodil po svetu, je bila rodovitnost zemlje mnogo večja kakor dandanes. Takrat ni bilo v klasu samo petdeset ali šestdeset zrn, ampak štiri do pet sto. Takrat je bila žitna bilka od vrha do tal en sam klas. Pa kakor smo že ljudje, da v dobrih časih ne znamo ceniti božje dobrote in postanemo ošabni in prevzetni, se je tudi takrat nekaj zgodilo, kar je imelo hudo kazen.

Nekega dne je šla bogata žena s svojim otrokom po polju. Ker je prejšnji dan deževalo, je bila steza polzka in otrok je padel ter si umazal obleko. Pa je utrgala mati pest lepega rženega klasja in je z njim snažila otroku obleko. Gospod Bog, ki je šel pravkar tam mimo, se je razsrdil in rekel: »Odslej naj žitna bilka ne nosi prav nobenega klasu; ljudje mojega daru niso vredni!«

Ljudje, ki so se hitro nabrali okoli Gospoda, so se prestrašili, padli na kolena in Ga prosili usmiljenja. Vsaj nekaj zrna naj pusti na bilki, so Ga prosili, če že oni ne zaslužijo, vsaj zaradi kokoši, da od lakote ne poginejo.

In Gospod, ki je v svoji vsevednosti vnaprej videl veliko bedo, ki bi nastala na svetu, se je dal preprositi. Pa je ostalo klasje tako, kakor ga imamo še dandanes.

— V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA« —